

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету
_____ (В. І. Біланюк)

“ 22 ” червня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НД1.3.09. МАГІСТЕРСЬКИЙ СЕМІНАР

_____ (шифр і назва навчальної дисципліни)
галузь знань _____ 10 Природнича географія _____
(шифр і назва галузі знань)
напрямок підготовки _____
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність _____ 106 Географія _____
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація _____ 1.3 Економічна географія і геоекономіка _____
(назва спеціалізації)
факультет, відділення _____ Географічний _____
(назва факультету, відділення)

Робоча програма Магістерський семінар для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за галуззю знань 10 Природничі науки, спеціальністю 106 Географія,
спеціалізацією 1.3 Економічна географія і геоэкономика.

Розробники: Ровенчак І. І.
професор кафедри економічної і соціальної географії,
доктор географічних наук,
професор

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії) _____
економічної і соціальної географії

Протокол від “ 24 ” травня 2017 року № 15

Завідувач кафедри економічної і соціальної географії

_____ (Шаблій О. І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ 25 ” травня 2017 року

Схвалено Вченою радою _____
географічного факультету

Протокол від. “ 21 ” червня 2017 року № 5

“ 22 ” червня 2017 року Голова _____ (Біланюк В. І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни “Магістерський семінар”)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>10 Природничі науки</i> (шифр, назва)	<i>Нормативна навчальна дисципліна спеціальності 1.3. Економічна географія і геоekonomіка</i>	
Модулів –	Спеціальність <i>106 Географія</i> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 1	Спеціалізація <i>Економічна географія і геоekonomіка</i> (шифр, назва)	1-й	–
Загальна кількість годин – 90		<i>Семестр</i>	2-й
	<i>Лекції</i>		–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,0 самостійної роботи студента – 2,0	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>магістр</i>	<i>Практичні, семінарські</i>	
		24 год	–
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	–
		<i>Самостійна робота</i>	
		66 год.	–
		<i>ІНДЗ: реферат</i>	
<i>Вид контролю: залік</i>			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,33

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни “Магістерський семінар” є закріплення студентами знань з теоретичних і прикладних питань суспільної і політичної географії, геоeкономіки та геополітики, формування у них світоглядних засад щодо успішного функціонування різних видів економічної діяльності, висвітлення новітніх проблем.

Завдання: сформувати у студентів систему суспільно-географічних наукових знань, закріпити поняттєво-термінологічний апарат суспільної географії, знати суть головних законів, закономірностей, принципів і чинників цієї науки, вміти давати характеристику регіональних суспільно-географічних комплексів різних типів і рівнів.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати: сутність і складові елементи суспільно-географічних наукових досліджень, методологію і методи досліджень; методика політико-, демографічно-, соціально-, економіко- та еколого- географічних досліджень;

вміти: аналізувати та давати пояснення соціальним, економічним та політичним процесам у сучасних умовах, добре орієнтуватися в потоці суспільно-географічної інформації, описувати реально існуючі системи (розселення, міст, адміністративних районів) та комплекси (виробничої сфери та сфери послуг).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Поняття про науку як систему знань. Зміст та завдання дисципліни “Магістерський семінар”

Поняття про науку як систему знань та її еволюція.

Типи наукового світогляду і суспільна географія. Погляд акад. С. Рудницького на типи наукового світогляду в географії. Дескриптивний та номотетичний підходи в географії.

Зміст дисципліни – ознайомлення з науково-теоретичними засадами досліджень конкретних об’єктів, а також підготовка до написання магістерської роботи з спеціальності.

Завдання дисципліни – навчити визначати актуальність теми, об’єкт, предмет, мету і завдання, методологію і методику наукового дослідження.

Форма звітності – вступ і розділ “Науково-теоретичні засади дослідження” до магістерських робіт.

Тема 2. Сутність і складові елементи суспільно-географічних досліджень

Сутність суспільно-географічних наукових досліджень. Складові елементи суспільно-географічних наукових досліджень

Політико-географічні дослідження. Демогеографічні дослідження. Соціально-географічні дослідження. Економіко-географічні дослідження. Еколого-географічні дослідження.

Рівні (світовий, загальнодержавний (регіональний, локальний, первинний) та форми (інтегральна, компонентна) геопросторової організації суспільства.

Соціально-економічний комплекс географічний (СЕГК) як інваріантний (інтегральний) об'єкт вивчення соціально-економіко-географічної науки.

Структурний аналіз СЕГК; поняття про його часткові структури.

Тема 3. Методологія суспільно-географічних досліджень

Сутність понять і термінів. Природно-складена термінологія і впорядкована термінологія. Наукові вимоги до термінів та наукових визначень.

Методологічні принципи термінотворення: принцип відображення; принцип системності; принцип антиномії, принцип передбачення; принцип традиції.

Сутність поняттєво-термінологічної системи.

Тема 4. Поняттєво-термінологічні системи в суспільно-географічних дослідженнях

Співвідношення понять “територіальна структура господарства” і “територіальна організація господарства”. Сутність головних територіальних структурних ланок: соціально-економічна зона; соціально-економічний район; соціально-економічний підрайон; соціально-економічний округ; соціально-економічний вузол; соціально-економічні центри; соціально-економічні пункти. Основні територіально-структурні процеси: диференціювання; нівелювання; концентрування; деконцентрування; стягування; дифузія; агломерування; дегломерування; поляризація; вирівнювання.

Територіальний поділ та інтеграція праці як основа формування економічних районів. Поняття про економічний район як територіальну підсистему національного комплексу першого рангу із спеціалізацією загальнодержавного значення. Таксономія економічних районів: великі економічні райони; економічні підрайони; обласні економічні райони; низові економічні райони; економічні вузли.

Тема 5. Поняття законів, закономірностей, принципів та чинників суспільної географії

Сутність законів, закономірностей та принципів суспільної географії.

Сутність закону територіального поділу праці і закономірності спеціалізації регіонів у внутрішньодержавному та спеціалізації країн у міждержавному поділі праці. Сутність закону територіальної інтеграції праці і закономірності комплексного розвитку держави і регіонів.

Поняття про принципи суспільної і політичної географії.

Тема 6. Організація та інформаційне забезпечення наукових досліджень

Класифікація наукових досліджень. Теоретичні та теоретико-експериментальні дослідження. Наукові напрямки. Тема. Вибір теми. Обґрунтування теми та її основні розділи. Класифікація інформаційного забезпечення. Зміст інформаційного забезпечення. Національна система науково-технічної інформації. Закони, ресурси, банк даних.

Тема 7. Застосування методів у наукових дослідженнях

Поняття та класифікація методів. Загальнонаукові методи. Методичні прийоми. Застосування методів визначення причинно-наслідкових зв'язків у процесі вивчення різних систем та об'єктів. Спеціальні методи дослідження. Соціологічні дослідження.

Тема 8. Демогеографічні дослідження

Тема 9. Суспільно-географічні аспекти дослідження систем розселення

Тема 10. Дослідження промислових комплексів, вузлів і підприємств

Тема 11. Дослідження агропромислових комплексів

Тема 12. Дослідження соціальної сфери

Тема 13. Дослідження транспортних комплексів і вузлів

Тема 14. Політико-географічні дослідження

Тема 15. Географічно-країнознавчі дослідження

Тема 16. Загальні вимоги та правила оформлення наукових робіт

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ												
Тема 1. Поняття про науку як систему знань. Зміст та завдання дисципліни “Магістерський семінар”			2			5						
Тема 2. Сутність і складові елементи суспільно-географічних досліджень			2			4						
Тема 3. Методологія суспільно-географічних досліджень			2			5						
Тема 4. Поняттєво-термінологічні системи в суспільно-географічних дослідженнях			2			4						
Тема 5. Поняття законів, закономірностей, принципів та чинників суспільної географії			2			4						
Тема 6. Організація та інформаційне забезпечення наукових досліджень			2			4						
Тема 7. Застосування методів у наукових дослідженнях			2			4						
Тема 8. Демогеографічні дослідження			2			4						
Тема 9. Суспільно-географічні аспекти дослідження систем розселення			1			4						
Тема 10. Дослідження промислових комплексів, вузлів і підприємств			1			4						
Тема 11. Дослідження агропромислових комплексів			1			4						
Тема 12. Дослідження соціальної сфери			1			4						

Тема 13. Дослідження транспортних комплексів і вузлів			1		4						
Тема 14. Політико-географічні дослідження			1		4						
Тема 15. Географічно-країнознавчі дослідження			1		4						
Тема 16. Загальні вимоги та правила оформлення наукових робіт			1		4						
Усього годин	90		24		66						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
–	–	–

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття про науку як систему знань. Зміст та завдання дисципліни “Магістерський семінар”	2
2	Сутність і складові елементи суспільно-географічних досліджень	2
3	Методологія суспільно-географічних досліджень	2
4	Поняттєво-термінологічні системи в суспільно-географічних дослідженнях	2
5	Поняття законів, закономірностей, принципів та чинників суспільної географії	2
6	Організація та інформаційне забезпечення наукових досліджень	2
7	Застосування методів у наукових дослідженнях	2
8	Демогеографічні дослідження	2
9	Суспільно-географічні аспекти дослідження систем розселення	1
10	Дослідження промислових комплексів, вузлів і підприємств	1
11	Дослідження агропромислових комплексів	1
12	Дослідження соціальної сфери	1
13	Дослідження транспортних комплексів і вузлів	1
14	Політико-географічні дослідження	1
15	Географічно-країнознавчі дослідження	1
16	Загальні вимоги та правила оформлення наукових робіт	1
	Всього	24

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
–	–	–

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціальні та економічні аспекти розвитку сфери послуг. <i>Л-ра: Аноній В. В., Олексин І. І., Шутовська Н. О., Футало Т. В.</i> Організація і технологія надання послуг: навч. посібник / За ред. Апопія В. В. – К.: ВЦ “Академія”, 2006. – С. 7–9; <i>Топчієв О. Г.</i> Основи суспільної географії: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2001. – С. 528–530.	3
2	Зміст та завдання дисципліни. <i>Л-ра: Шаблій О. І.</i> Основи загальної суспільної географії. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – С. 20–21.	3
3	Поняття про науку та її еволюція. Наука як система знань. <i>Л-ра: Шаблій О. І.</i> Основи загальної суспільної географії. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – С. 7–16; <i>Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 18–28.	3
4	Об’єкт та предмет суспільної географії. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 71–76; <i>Шаблій О. І.</i> Основи загальної суспільної географії. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – С. 16–21.	3
5	Методологія суспільної географії. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 29–34.	3
6	Поняття законів, закономірностей, принципів та чинників. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 54–66; <i>Шаблій О. І.</i> Основи загальної суспільної географії. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – С. 218–247.	3
7	Поняттєво-термінологічні системи. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 39–42.	3
8	Організація науково-дослідної роботи. <i>Л-ра: Романчиков В. І.</i> Основи наукових досліджень: навч. посібн. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 7–8.	3
9	Інформаційне забезпечення наукових досліджень. <i>Л-ра: Романчиков В. І.</i> Основи наукових досліджень: навч. посібн. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 9.	3
10	Застосування методів у наукових дослідженнях. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 83–120; <i>Шаблій О. І.</i> Основи загальної суспільної географії. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – С. 396–421.	3
11	Демографічні дослідження. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 200–240.	3
12	Дослідження міст (суспільно-географічні аспекти). <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 263–351.	3
13	Дослідження промислових комплексів, підприємств і вузлів. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 352–402.	3

14	Дослідження агропромислових комплексів, земель, сільськогосподарських підприємств. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 403–422.	3
15	Дослідження соціальної сфери. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Основи суспільної географії: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2001. – С. 526–552.	3
16	Рекреаційно-географічні дослідження. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 557–583.	3
17	Еколого-географічні дослідження. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 584–616.	3
18	Транспортні комплекси та вузли. <i>Л-ра: Топчієв О. Г.</i> Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посібн. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 520–525, 533–536.	3
19	Раціональна організація праці в процесі наукових досліджень. <i>Л-ра: Романчиков В. І.</i> Основи наукових досліджень: навч. посібн. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 10.	3
20	Ефективність науково-досліджних робіт. <i>Л-ра: Романчиков В. І.</i> Основи наукових досліджень: навч. посібн. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 10.	3
21	Наукові та науково-педагогічні кадри. <i>Л-ра: Романчиков В. І.</i> Основи наукових досліджень: навч. посібн. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 11.	3
22	Загальні вимоги та правила оформлення науково-дослідних робіт. <i>Л-ра: Романчиков В. І.</i> Основи наукових досліджень: навч. посібн. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 11.	3
	Разом	66

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Завдання виконується у формі написання рефератів на предмет дослідження (аналізу) розвитку і розміщення соціальної сфери (її сучасному стану, проблемам та основним напрямкам) адміністративних областей України.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується у формі реферату обсягом до 12–15 ст. Реферат написаний на листках формату А4. Поля: зверху, знизу, справа – 2 см, зліва – 2,5 см. Обов'язково наявність списку використаної літератури (як мінімум 10 позицій).

Тематика рефератів розробляється відповідно до тематики магістерських робіт.

10. Методи контролю

1. Перевірка конспектування студентами лекційних занять.
2. Поточна перевірка виконання студентами практичних робіт.
3. Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях у формі доповідей, доповнень, участі в обговоренні з конкретних питань.

4. Оцінювання поточних письмових тестових завдань за змістовими модулями.

5. Виконання та захист студентами індивідуального навчально-дослідного завдання за темами курсу.

11. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Структура курсу		Вид діяльності студента, максимальна кількість балів за її виконання						Сума балів за модулями
		Відвідування лекцій, ведення конспекту лекцій	Наявність конспекту семінарських занять	Виконання практичних робіт	Участь у дискусіях і доповненні матеріалу	Письмове опитування	Написання індивідуального навчально-дослідного завдання	
Змістовий модуль 1	Тема 1			4				48
	Тема 2			4				
	Тема 3			4				
	Тема 4			4				
	Тема 5			4				
	Тема 6			4				
	Тема 7			4				
	Тема 8			4				
	Тема 9			4				
	Тема 10			4				
	Тема 11			4				
	Тема 12			4				
	Тема 13			2				
	Тема 14			2				
	Тема 15			2				
	Тема 16			2				
		Підсумок			56			
Підсумкове поточне опитування						30		
Індивідуальне завдання							14	
Сума балів за видами робіт				56		30	14	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	відмінно	зараховано
81 – 89	добре	
71 – 80		
61 – 70	задовільно	
51 – 60		

12. Методичне забезпечення

1. *Арутюнов В. Х., Мішин В. М., Свінцицький В. М.* Методологія соціально-економічного пізнання. Навч.-метод. посібник. – Вид.: КНЕУ, 2005. – 178 с.

13. Рекомендована література

Базова

1. *Ковальчук В. В., Моїсєєв А. М.* Основи наукових досліджень. – К. : Професіонал, 2007. – 240 с.

2. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента: навч. посіб. / За ред. Чорненького Я. Я. – К.: Професіонал, 2006. – 208 с.

3. *Романчиков В. І.* Основи наукових досліджень. – К.: ЦУЛ, 2007. – 255 с.

Допоміжна

1. *Багров Н. В.* Географія в інформаційному мирі. – К.: Либідь, 2005. – 184 с.

2. *Жупанський Я. І.* Історія географії в Україні. – Львів : Світ, 1997. – 263 с.

3. *Захарченко В. І.* Трансформаційні процеси у промислових територіальних системах України. – Вінниця : Гіпаніс, 2004. – 552 с.

4. *Козаченко Т. І., Пархоменко Г. О., Молочко А. М.* Картографічне моделювання. – Вінниця : 1999. – 320 с.

5. Новітня українська суспільна географія / Упор. та автор біографічних статей О. І. Шаблій. – Львів : ЛНУ, 2007. – 1008 с.

6. *Топчієв О. Г.* Основи суспільної географії. – Одеса: Астропринт, 2001. – 559 с.

7. *Топчієв О.Г.* Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.

8. *Шаблій О. І.* Математичні методи в соціально-економічній географії. – Львів: Вища школа, 1994.

9. *Шаблій О.* Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. – Львів: ЛНУ, 2001. – 744 с.

10. *Шаблій О. І.* Основи загальної суспільної географії. – Львів: ЛНУ, 2003. – 444 с.